

ویژه نامه سلامت زنان

سیزدهمین کنفرانس بین المللی سلامت زنان

و پنجمین کنفرانس بین المللی
مطالعات اجتماعی سلامت

The 13th international conference on women's health and
the 5th international conference on Social Studies in Health

با محوریت فضای مجازی و سلامت
۱۶ و ۱۷ آبان ۱۴۰۳

Cyberspace and Health
November 6 and 7, 2024

- شیراز، مجتمع فرهنگی ورزشی ولایت
- <https://whc2024.sums.ac.ir/fa>
- ۰۷۱۳۲۳۰۹۶۱۵

دارای
امتیاز باز آموزشی

10101010 10 10 101010101

10101010 10101010 10 10 101010101

111010101110 10101010 10 10 101010101

شهرداری شیراز

کلید سلامت

شماره شاپا:

۶۰۱۸_۲۲۵۱

سال چهاردهم - شماره ۱۶۰ - آبان ۱۴۰۳

فهرست

سیده مریم حسینی

سخنگوی شورای اسلامی شهر شیراز

کامران باقری لنکرانی

استاد ممتاز دانشگاه علوم پزشکی شیراز
عضو پیوسته فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

سولماز قهرمانی

دبیر علمی کنفرانس

حسینعلی امیری

استاندار فارس

محمد حسن اسدی

شهردار شیراز

نوجوانان در فضای مجازی، مسائل و چالش‌ها

خانم دکتر فریده خلیج ابادی فراهانی
عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

دکتر مرفیه طالبیان

متخصص زنان و فلوشیپ پری ناتولوژی

استفاده از فضای مجازی برای سلامت زنان از پیشگیری تا درمان

دکتر مرفیه نجومی
استاد تمام دانشگاه علوم پزشکی ایران

بهار مرشد بهبهانی

استادیار بهداشت باروری
و MPH سیاستگذاری سلامت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

ابزارهای دیجیتال در بازتوانی و مراقبت‌های پس از درمان

دکتر هومن محمودی متخصص طب فیزیکی و توانبخشی

دکتر فتانه تقی‌یاره

دانشیار مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تهران، گروه سلامت
دیجیتال فرهنگستان

اطلاعات نادرست سلامت در فضای مجازی

دکتر محمد هادی گلدانی
دکترای هوش مصنوعی دانشگاه امیرکبیر
عضو پژوهشگاه توسعه فناوری‌های پیشرفته

نقش مذهب در کاهش آسیب‌های اجتماعی

دکتر حسن جولایی، دانشیار سیاستگذاری سلامت، مرکز تحقیقات
سیاستگذاری سلامت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

درک و تفسیر دختران از فضا و فراغت مجازی

دکتر احمد کلاته ساداتی، سارا صادقیه، سمیرا اسکندری

فضای مجازی، زنان و سلامت

کامران باقری لنکرانی

استاد ممتاز دانشگاه علوم پزشکی شیراز

عضو پیوسته فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

این آمار به تفکیک شبکه‌های اجتماعی به شرح زیر گزارش شده است: ۳۳.۵ درصد زنان، ۳۳.۱ مردان از واتس‌آپ؛ ۵۰.۷ درصد زنان و ۵۰.۶ مردان از اینستاگرام؛ ۴۱.۴ زنان و ۳۷.۱ مردان از تلگرام، ۱۱.۶ زنان و ۷.۸ مردان از بله، ۳۴.۱ زنان و ۲۴ درصد مردان از ایتا؛ ۳۰.۳ زنان و ۲۶.۹ مردان از روبیکا استفاده می‌کنند.

تفوق نسبی زنان در استفاده از شبکه‌های اجتماعی و نیز نقش آفرینی محوری زنان در فرهنگسازی جامعه و خانواده، اهمیت ارتباط فضای مجازی، زنان و سلامت را بارزتر مینماید.

به همین دلیل سیزدهمین کنفرانس بین‌المللی سلامت زنان و پنجمین کنفرانس مطالعات اجتماعی سلامت که در سال جاری بطور همزمان برگزار می‌شوند به موضوع مهم سلامت و فضای مجازی اختصاص یافته است.

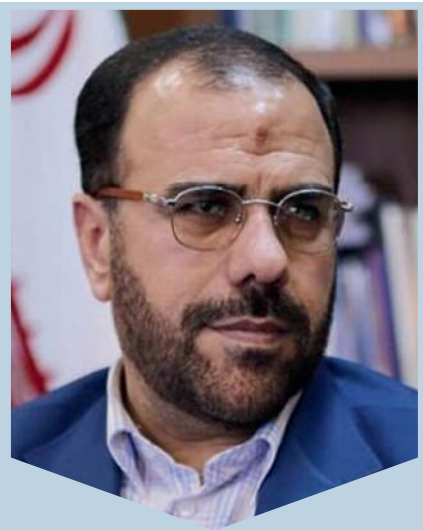
استفاده صحیح و بهینه از فضای مجازی و مدیریت صحیح آن می‌تواند به ارتقاء سواد سلامت، توسعه دسترسی به خدمات و نیز تعاملات اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی کمک کند. اما بی‌توجهی به چالش‌ها و آسیب‌های بالقوه و بالفعل این فضا می‌تواند به نتایج بسیار ناگواری بیانجامد. این کنفرانس تلاشی است برای ترویج رهیافتی بهینه در این عرصه. در برگزاری این کنفرانس کوشش ما برای این بوده است که بهره‌گیری از صاحب‌نظران این عرصه، با نگاهی متعادل هم به ظرفیت‌ها و هم به آسیب‌ها پردازیم و پشتوانه‌ای علمی برای حکمرانی آگاهانه در این عرصه با توجه به تجارب ملی و ترازبایی بین‌المللی فراهم کنیم. امیدواریم این تلاش علمی موثر و مفید واقع گردد.

فضای مجازی امروزه به بخشی از حیات روزمره تبدیل شده است. تأثیرات گسترده فضای مجازی بر همه ابعاد زندگی انکارناپذیر است. فضای مجازی سرشار از فرصت‌های جدید برای برقراری ارتباط، یادگیری و ارتقاء دانش و اطلاعات و ارتقای خدمت‌رسانی است. در حال حاضر فضای مجازی به یکی از تعیین‌کننده‌های مهم سلامت تبدیل شده و گوی سبقت را از بسیاری از عوامل اجتماعی موثر بر سلامت برده است. دسترسی آسان، فوری و برخط، امکان تعامل، انعطاف‌پذیری زمانی و مکانی از ویژگی‌های منحصر به فرد فضای مجازی است. در کنار این مزایا، فضای مجازی با چالش‌هایی همراه است. راستی‌آزمایی و میزان اعتبار محتواهای درج شده از چالش‌های مهم محتوایی فضای مجازی است. فضای مجازی می‌تواند میدان نشر اخبار نادرست و شایعات و خرافات با تأثیرات بسیار مخرب در استفاده از خدمات سلامت و به ویژه در پیشگیری و درمان گردد. یک نمونه فراموش‌نشدنی آن، تجارب تلخی بود که در دوران کرونا در فضای مجازی در انکار همه‌گیری و واکنش‌گریزی رخ داد و میر بالایی را در بخشی از جامعه ایرانی رقم زد.

فضای مجازی می‌تواند تأثیرات منفی بر سلامت روانی، روابط خانوادگی و تعاملات اجتماعی داشته باشد. انزوای اجتماعی و کاهش تعاملات حقیقی، مقایسه و کاهش اعتماد به نفس، اضطراب، ترس از جا ماندن (FOMO)، ایجاد وابستگی، کاهش کیفیت خواب، کاهش فعالیت فیزیکی، کاهش تمرکز از تأثیرات منفی فضای مجازی بر سلامت برشمرده شده‌اند. گزارش‌های جهانی حاکی از این است که بیش از یک سوم نوجوانان و جوانان استفاده‌کننده از فضای مجازی قربانی نوعی سوء استفاده یا خشونت در فضای مجازی قرار گرفته‌اند.

گسترده‌گی استفاده از فضای مجازی رشد و توسعه چشمگیری یافته است. در حال حاضر حدود ۶۳ درصد از زنان در سراسر جهان به اینترنت دسترسی دارند. این رقم در مردان ۶۹ درصد برآورد شده است. بر اساس نتایج جدیدترین نظرسنجی ملی ایسپا (مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران) در خصوص میزان استفاده ایرانیان بالای ۱۸ سال ساکن در مناطق روستایی و شهری کشور از پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی، که شهریورماه امسال به شیوه مصاحبه حضوری تهیه شد، ۸۲.۲ درصد ایرانیان دست‌کم از یکی از پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند.

این آمار به تفکیک شبکه‌های اجتماعی به شرح زیر گزارش شده است:

سیزدهمین کنفرانس بین المللی سلامت زنان و پنجمین کنفرانس بین المللی مطالعات اجتماعی سلامت

حسینعلی امیری
استاندار فارس

بسم الله الرحمن الرحيم

فضای مجازی به عنوان یکی از ابزارهای نوین ارتباطی، نقش بسزایی در ارتقاء آگاهی، سلامت و توانمندسازی بانوان ایفا می کند. بانوان عزیز ما با بهره گیری از امکانات فضای مجازی می توانند به منابع گسترده ای از اطلاعات بهداشتی، آموزشی و مشاوره ای دسترسی پیدا کنند که این امر نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی و سلامت آنان دارد. از سوی دیگر، آشنایی با حقوق و قوانین، آگاهی بخشی و فرهنگ سازی در زمینه استفاده صحیح از این فضا، می تواند از مخاطرات احتمالی پیشگیری نماید.

همانگونه که افزایش آگاهی های فردی، بهبود کسب و کارهای خانگی و توانمند سازی بانوان از ثمرات بهره مندی از فضای مجازی است، ضرورت دارد که در راستای افزایش سواد رسانه، ایجاد محیط های امن آنلاین، حفظ امنیت و حریم خصوصی و مبارزه با آزار و اذیت برخط و جرایم اینترنتی نیز توسط نهادهای مسئول، اهتمام لازم صورت گیرد تا اسباب بهره مندی بیشتر و تشویق بانوان به مشارکت در فناوری های نوظهور، فرصت های آموزشی و حرفه ای در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات و ترویج سواد دیجیتال، فراهم گردد.

موزشی و حرفه ای آموزشی

امیدوارم نتایج و دستاوردهای این همایش، با اتخاذ سیاست های نظارت و ارزیابی مستمر، زمینه ساز برنامه ریزی های مؤثر و اقدامات عملی در جهت بهبود سلامت بانوان در سطح استان و کشور باشد. از همه شما عزیزان که با تلاش و پشتکار خود به اعتلای جامعه کمک می کنید، صمیمانه تشکر می کنم.

حسینعلی امیری

استاندار فارس

پیام شهردار شیراز

محمد حسن اسدی

به نام خدا

محمد حسن اسدی

شهردار شیراز

زن، جامعه و سلامتی. سخن از سه عنصر مهم و سه مولفه اساسی ست که نشان می‌دهند سلامت یک جامعه تا چه اندازه وابسته به سلامت زنان است.

نگرانی‌های مرتبط با سلامت زنان، افزایش روزافزون وظایف و مسئولیت‌های زنان در خانواده، جامعه و تربیت کودکان، تنش‌های ناشی از کاستی‌های مالی و مقتضیات معیشتی، آسیب‌پذیری بیشتر در ناملایمات روانی، جسمی و اجتماعی، تضییع حقوق اجتماعی، همه و همه این ضرورت را ایجاد میکنند که نسبت به حوزه زنان بویژه سلامت زنان، جامعه آگاه‌تر شود.

جای خرسندی ست که به اهتمام جمع کثیری از پژوهشگران، متخصصین و صاحب‌نظران حوزه سلامت، کنفرانس بین‌المللی سلامت زنان، جایگاه خود را در ساحت پژوهش و توسعه بخشی به شاخصه‌های حوزه سلامت بانوان یافته است.

میل ناخودآگاه بشر به جاودانگی و بر خورداری از سلامتی و کمال، تمایل فطری به بهره‌مندی از زندگی با کیفیت‌تر یا اساساً هر آنچه که انگیزه این تحولات باشد، امروز ما را به درک صحیح‌تری از مفهوم سلامت رهنمون ساخته است بویژه سلامت بانوان که به دلیل ماهیت چندوجهی خود یکی از همین مفاهیم دوران‌ساز معاصر است.

معتقدم موضوع سلامت بانوان فراتر از مفهوم جسمانی و با در نظر گرفتن گونه‌های مختلف روانی و اجتماعی آن، یکی از مهمترین برآیندهایی است که به ویژه در دو دهه اخیر، علاوه بر مفهوم تازه یافته‌ی خود، ابزارها و بسترهای نوین و حوزه‌های مطالعاتی جدیدی را به روی خود گشوده است.

امید آنکه این کنفرانس در راستای رسالت خود بتواند به تمام اهدافش در حوزه سلامت بانوان برسد. مدیریت شهری شیراز نیز عمیقاً به نقش خود در بهبود کیفیت زندگی و متناسب‌سازی فضای زیست‌زنان در شهر، آگاه می‌باشد و معتقد است می‌تواند با بهره‌مندی از نتایج پژوهش‌ها، ایده‌ها و آرای خروجی چنین سمپوزیوم‌هایی، ضمن تعمیم بسترهای لازم، منشا تحولات تازه‌ای در حوزه‌های مرتبط با سلامت زنان گردد. چرا که معتقدیم انسان سالم در تمام ابعاد جسمی، روانی، معنوی و اجتماعی است که می‌تواند شاخصه‌های شهری توسعه یافته را مطالبه و در بازتولید آن مشارکت نماید.

عمیقاً از برگزاری چنین رویدادهایی خرسندم و برای آن آرزوی دوام و توفیق دارم.

پیام شورای شهر

سیده مریم حسینی
سخنگوی شورای اسلامی شهر شیراز

زن به عنوان محوری از حیات و عامل مؤثر در تربیت نسل‌ها، در طول تاریخ همواره نقشی اساسی در ساختار خانواده و جامعه ایفا کرده است. فلسفه وجودی زن فراتر از نقش‌های سنتی و مرسوم، شامل توانمندی‌های بی‌نظیری است که می‌تواند مسیر سلامت، رشد و تربیت جامعه را تحت‌تاثیر قرار دهد. با گسترش فضای مجازی در دنیای مدرن، زن توانسته با حضور هوشمندانه در این عرصه، بر روی جنبه‌های مختلف جامعه تاثیرگذار باشد. در این تحلیل، نقش زن از دیدگاه فلسفه وجودی او در سه محور سلامت، فضای مجازی و تربیت جامعه بررسی می‌شود.

زن به عنوان رکن حیاتی سلامت خانواده و جامعه

سلامت جسمی، روانی و معنوی آنان، نه تنها سلامت فردی، بلکه سلامتی نسل‌های آینده را نیز تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. زنان با آگاهی از اهمیت حفظ سلامت خود و با توجه به نقشی که در مراقبت از خانواده دارند، بنیان‌های جسمانی و روحی نسل آینده را نیز شکل می‌دهند. درک فلسفی این نقش بدین معناست که سلامت زن در واقع سلامت جامعه است و سرمایه‌گذاری در سلامت جسمانی و روانی او به معنای تضمین آینده‌ای بهتر برای همگان است.

و اما تاثیر فضای مجازی، بستری برای شکوفایی یا چالش‌های نوین؟

فضای مجازی می‌تواند بستری باشد که زن با استفاده از آن، بر آگاهی و شناخت خود افزوده و راه‌های جدیدی برای توسعه فردی و اجتماعی پیدا کند. این فضا به زن فرصتی می‌دهد تا با ارائه دیدگاه‌ها، دستاوردها و تجربیات خود، نقش الهام‌بخش و اثربخشی را در جامعه ایفا کند. با این حال، درک فلسفی این نقش نیازمند آن است که زن از فضای مجازی به صورت مسئولانه استفاده کند و به عنوان الگویی برای خانواده و جامعه، تعادل میان دنیای واقعی و مجازی را به نمایش بگذارد. زن می‌تواند از این فضا به عنوان ابزار برای آموزش، ایجاد همبستگی اجتماعی و تقویت سلامت روانی و معنوی خود و خانواده‌اش بهره‌مند شود.

زن به عنوان سازنده هویت و ارزش‌های جامعه

نقش‌های تربیتی و تأثیر عمیقی که بر شکل‌گیری شخصیت نسل‌های آینده دارد، یک جایگاه محوری در تربیت و فرهنگ‌سازی جامعه ایفا می‌کند. از دیدگاه فلسفی، زن به عنوان اولین معلم و تربیت‌کننده، انتقال‌دهنده ارزش‌ها، اخلاق و فرهنگ است. این نقش تربیتی به‌ویژه در عصر کنونی که کودکان و نوجوانان از همان ابتدا با فضای مجازی روبرو هستند، از اهمیت بیشتری برخوردار است. حضور هوشمندانه زن در فضای مجازی و ارائه الگویی سالم از رفتار و تفکر، می‌تواند بستری مناسب برای تربیت نسل‌های آگاه، متعهد و اخلاق‌مدار فراهم کند. در نهایت، این سمینار بر آن است تا به ابعاد مختلف سلامت زنان و اثرات فضای مجازی بر آن بپردازد. فضای مجازی با همه فرصت‌ها و چالش‌هایش، بخشی از زندگی مدرن است که با استفاده آگاهانه از آن می‌توان راهی برای ارتقای سلامت و بهبود زندگی پیدا کرد. از همه دعوت می‌کنیم تا با نگاهی همدلانه و مسئولانه، برای ساختن فضایی بهتر و حمایت از سلامت زنان در دنیای امروز، همراهی کنند.

پیام دبیر علمی کنفرانس

دکتر سولماز قهرمانی

مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت در دانشگاه علوم پزشکی شیراز با دوازده دوره برگزاری کنفرانس بین المللی سلامت زنان تلاش کرده است که به اهم موضوعات مرتبط با سلامت زنان در کشورمان با رویکرد بین رشته ای و با تاکید بر جنبه های سلامت عمومی بپردازد. همچنین سمینار بین المللی مطالعات اجتماعی سلامت با تاکید بر تاثیر عوامل اجتماعی موثر بر سلامت طی چهار دوره توانسته گفتمان بین رشته ای را در حوزه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت تقویت نماید. در این دوره، با توجه به اهمیت فضای مجازی در شکل دهی و تاثیر بر سلامت از هر دو سمت و سوی مثبت و منفی، بر آن شدیم که دو کنفرانس را بطور همزمان و با موضوع محوری، "فضای مجازی و سلامت" برگزار نماییم. فضای مجازی بعنوان یک محیط پیچیده که ارتباط بین افراد را از طریق وسایل ارتباطی مختلف و اینترنت فراهم میکند هم بر روی سلامتی تاثیر منفی میگذارد و هم میتواند از آن برای سلامتی بهره برد. ما در این کنفرانس، بر روی تاثیرات منفی آن بر سلامت و نیز پتانسیل های بالقوه ای که برای بهبود سلامت دارد با دید واقع بینانه تمرکز نموده ایم. محورهای کنفرانس عبارتند از چالشها/ فرصتهای فضای مجازی برای سلامت در حوزه های: ارتقای سلامت، پیشگیری، درمان و بازتوانی / فضای مجازی و سلامت معنوی / فضای مجازی و سلامت روان / فضای مجازی و سلامت اجتماعی / فرصتها و چالش های فضای مجازی برای سلامت همه جانبه ی زنان و دختران / و سواد سلامت دیجیتال. با برگزاری این کنفرانس، امکان تبادل دانش و تجربیات در دو حوزه سلامت زنان و مطالعات اجتماعی سلامت فراهم می شود و امیدواریم برنامه های علمی و کارگاههای عملی آن بتواند منجر به بهبود فهم جامعه نسبت به ارتباط فضای مجازی و سلامت افراد شود.

پیام ناظر ستاد ملی جمعیت

دکتر مرصیه طالبیان
متخصص زنان و فلوشیپ پری ناتولوژی

نقش موثر بانوان در پیشرفت تمدن جوامع، آشکار و واضح است. احترام بیشتر و ارتقای جایگاه بانوان در ادیان الهی بخصوص دین شریف اسلام باعث شد که زنان در خانواده و اجتماع به شخصیت ویژه ای دست پیدا کنند.

در جمهوری اسلامی هم شیرزنان مومن و متعهد که معتقد بودند از دامن آنان مردان به معراج می روند، در تمامی عرصه های انقلاب و سالهای دفاع مقدس، پرتلاش و سرافراز با صیانت از سنگر خانواده و حمایت از رزمندگان خط مقدم و مجاهدت در میدان های مختلف علمیو آموزشی در سربلندی ایران عزیز نقشی اساسی داشتند. در عرصه علم و دانش با کسب بالاترین مدارج تخصصی در رشته های مختلف پزشکی، نیاز جامعه بانوان به متخصص همجنس را برآورده نمودند.

اکنون حضور اجتماعی زنان در ایران اسلامی ما بسیار پررنگ است. در کنار تمامی تلاش های اجتماعی لازم است وظیفه مقدس مادری برای بانوان گرامی ما به عنوان یک ارزش والای اجتماعی مطرح گردد.

بحران جمعیتی که میهن عزیز ما با آن مواجه است و اگر در فرصت بسیار اندک باقیمانده با تلاش همه جانبه کلیه اقشار اعم از مسئولین کشوری، جامعه پزشکی و افراد مرتبط با سلامت و بهداشت، حوزه های علمیه، دست اندرکاران رسانه، انجمن های مردم نهاد و ... هرکس در هر جایگاهی که هست، معضل و مساله به روشنی تبیین نشود و حمایت کافی از خانواده ها صورت نگیرد و نرخ فرزندآوری افزایش نیابد، شرایطی جبران ناپذیر آینده ایران عزیزمان را تهدید می کند.

پزشکان باید اطلاعات مستند علمی درمورد اثرات سودمند بارداری و شیردهی در حفظ سلامت بانوان را در اختیار جامعه قرار دهند که بارداری و شیردهی از بسیاری از سرطانها از جمله سرطان تخمدان، سرطان پستان و سرطان رحم در آینده جلوگیری می کند و اثر محافظتی در برابر ابتلا به فشار خون، دیابت تیپ دو و بیماری های قلبی عروقی از جمله سکتة قلبی و ابتلا به فیبروم و اندومتریوزیس دارد. سایر اندیشمندان وظیفه دارند در حوزه تخصصی خود در مورد فواید فرزندآوری در حفظ سلامت روان بانوان و آسیب های جسمی و روانی سقط را اطلاع رسانی نمایند.

امیدوارم که این برنامه با بیان نقش فضای مجازی در این زمینه راهگشای حرکت هرچه سریعتر در مسیر صحیح برای رسیدن به مقصد متعالی سربلندی ایران عزیز در عالم باشد.

حاکمیت در هوش مصنوعی برای سلامت زنان

بهار مرشد بهبهانی

استادیار بهداشت باروری و MPH سیاستگذاری سلامت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

با انجام مطالعه مروری اولیه از دامنه ادبیات پژوهشی موجود در مورد کاربردهای هوش مصنوعی برای سلامت باروری، چهار حیطه؛ پاسخ‌گویی، اثر بخشی، شفافیت و عدالت و دسترسی بدست آمد. در حوزه پاسخگویی، سه موضوع؛ عدم پاسخگویی در تحقیقات با ابزارهای هوش مصنوعی، عدم پاسخگویی در مورد اطلاعات غلط و عدم پاسخگویی در امنیت داده‌ها مطرح بود. از نظر اثربخشی دو موضوع وجود داشت؛ استفاده از داده‌های گذشته‌نگر در طراحی مدل‌ها و سوگیری جمعیت انتخاب شده، که باعث شده بود تا مدل‌ها به اندازه کافی برای استفاده، جامع نباشند. در بعد عدالت و دسترسی دو موضوع وجود داشت؛ عدم دسترسی همه گروه‌ها به خدمات و بی‌توجهی به گروه‌های اقلیت. در بعد شفافیت، دو موضوع مطرح بود؛ عدم حفظ حریم خصوصی داده و فرآیندهای استفاده از داده. نتایج این مطالعه نشان داد، لازم است تا قبل از توسعه استفاده از هوش مصنوعی، باید به نگرانی‌های موجود و غلبه بر چالش‌ها و ایجاد مقررات لازم، برای به حداقل رساندن آسیب‌های احتمالی به سیستم‌های سلامت و زندگی مردم توجه نمود.

دکتر فتانه تقی یاره دانشیار مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تهران، گروه سلامت دیجیتال فرهنگستان

دانش آموزان که به طور وسیعی از اینستاگرام استفاده می کنند بیشتر از بقیه قشرها در معرض آسیب های ناشی از این رسانه هستند. مطالعات اخیر نشان داده است که دیدن ویدیوهای کوتاه ممکن است به اهمال کاری، کاهش انگیزه یادگیری؛ و تاثیر منفی بر شادی دانش آموزان منجر شود. در یک تحقیق ما به دنبال بررسی تاثیر آبی تماشای این ویدیوهای کوتاه بر یادگیری و توجه دانش آموزان از طریق اندازه گیری قطر مردمک چشم آنها بودیم. نتایج تحقیقات ما بر دانشجویان بین 20 تا 30 سال نشان داد که بعد از تماشای این ویدیوها در فاصله بین دو جلسه یادگیری، توجه دانشجویان و نیز درگیری شناختی آنان به صورت معناداری کاهش می یابد که البته این کاهش در طول حدود 15 تا 20 دقیقه به تدریج ترمیم می شود و دانشجو به خط پایه توجه خود نزدیک می شود. نتیجه مستقیم ناشی از این تحقیق می تواند این باشد که لازم است که دانشجویان در فواصل درسی و به طور خاص قبل از جلسات یادگیری بهتر است از تماشای این ویدیوها احتراز کنند.

نقش مذهب در کاهش آسیب های اجتماعی

دکتر حسن جولایی،

دانشیار سیاستگذاری سلامت، مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت،

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

روند رو به رشد آسیب های اجتماعی، یک روند نگران کننده برای همه جوامع به خصوص جوامع در حال توسعه است. در فرایند جهانی شدن، کشور ایران نیز علیرغم همبافت سنتی-مذهبی خود، به دلیل طی دوران گذار سریع فرهنگی از این روند مستثنی نبوده و شیوع روزافزون انواع آسیب های اجتماعی، سیاستگذاران حوزه فرهنگی-سیاسی-اجتماعی و حتی سلامت را در گیر چالش کرده است. نکته مهم این است که آسیب اجتماعی علیرغم تعریف تقریبا مشابهی که در حوزه علوم اجتماعی انسانی دارد اما مصادیق متفاوتی براساس عرف اجتماعی-فرهنگی جوامع دارد و راهبرد یکسانی نیز برای کاهش آن وجود ندارد.

از طرفی در کنار راهبردهای اصلی کاهش آسیب که یک راهبرد بین المللی است نقش بافت فرهنگی و به ویژه مذهب تعیین کننده است، و لذا محققین کشورهای مختلف به تبیین نقش مذهب در پیشگیری و یا کاهش آسیب پرداخته اند. نکته مهم دیگری که اینجا نیز به چشم می خورد علیرغم تعریف تقریبا مشابهی که برای مذهب و دین وجود دارد اما قرائت های مختلف دینی و گرایش متفاوت موجب شده تا مرز آسیب و غیر آسیب نیز براین اساس متغییر باشد. این تصویر را در گرایش ها و فرق مختلف مسیحیت و یا اسلام می توان دید. این بدین معنا نیست که حکم مصرف الکل از منظر فقهی در گرایش های مختلف اسلام متفاوت باشد، گرچه در مورد بعضی آسیب ها اینچنین است اما حتی در مورد نوع برخورد با این آسیب ها قرائت ها و یا دیدگاههای متفاوتی وجود دارد.

بر این اساس از یکطرف مصادیق آسیب های اجتماعی متفاوت هستند و از طرف دیگر قرائت های مذهبی در مورد مرز آسیب و حکم مرتبط با آن متنوع است که حاصل آن کاهش اثر مذهب در پیشگیری و کنترل آسیب ها در عصر حاضر شده است. اما قطعا این مسئله تنها مانع برای کنترل آسیب ها نیست بلکه گذار فرهنگی تمام جوامع از جمله ایران (که این گذار را به سرعت دارد طی می کند) به دوران مدرن و پسا مدرن، گسترش فضای رسانه ای به ویژه فضای مجازی، سیالیت فرهنگ ها و آداب و رسوم و عرف و حتی تقابل علوم اجتماعی با قرائت های مذهبی که موجب دوقطبی سازی مذهبی-غیر مذهبی شده است، گسترش آسیب های اجتماعی را دامن زده است.

درک و تفسیر دختران از فضا و فراغت مجازی

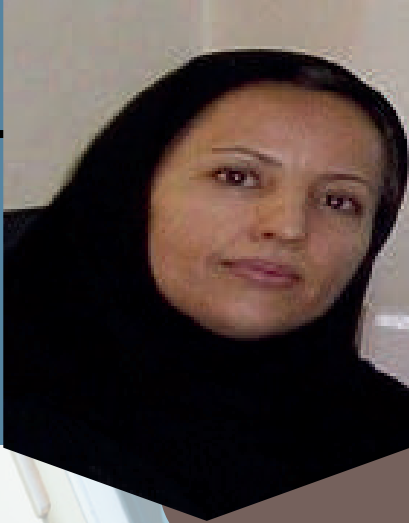
دکتر احمد کلاته ساداتی، سارا صادقیه، سمیرا اسکندری

فراغت مجازی برای دختران نوجوان، وقت‌گذرانی حداقل ۴ تا ۵ ساعت در فضای مجازی با شبکه‌های مجازی نظیر اینستاگرام، یوتیوب، تلگرام و غیره است. از یک سو عملکرد مثبت و از سوی دیگر عملکرد منفی فضای مجازی دوگانگی کارکردی را با خود به همراه دارد؛ اغلب عملکرد نامطلوب آن در زمان عدم مدیریت زمانی و استفاده‌ی بیش از حد و غیر قابل کنترل از این فضا می‌باشد که نوجوانان را با اتلاف وقت مواجه کرده است. عملکرد مثبت این فضا، افزایش آگاهی، بینش جهانی شده، افزایش تعاملات اجتماعی، تسهیل در تعاملات و ... را شامل می‌شود. بر اساس تجربه و مطالعه‌ی میدانی که در این خصوص صورت گرفته است؛ می‌توان بیان کرد که این فضا به نوعی برای آنها به یک جامعه‌ی مجازی تبدیل شده است که تعاملات مثبت و منفی اجتماعی در آن انجام می‌پذیرد. نوجوانان در بسیاری از موارد هویت و عملکرد خویش را در جامعه‌ی مجازی ارزیابی کرده و احساس تعلق به جامعه و افراد آنرا در این جامعه‌ی مجازی است که بازنمایی می‌کنند. غالباً شاخص‌های سلامت اجتماعی با احساس رضایت و تعلق فعالیت‌های فرد در محله، جمع دوستان و ... ارزیابی می‌شود اما در نسل جدید می‌توان مشاهده نمود که آنان در جامعه‌ی مجازی و گروه دوستانه‌ی مجازی هویت اجتماعی خود را به دست آورده، دوستانی جدید می‌یابند، با آنها ارتباط دارند و فعالیت‌های مدنی خویش را در این فضا به عرضه نمایش می‌گذارند. در این نسل مشاهده می‌شود که حتی فعالیت‌های اجتماعی در دنیای حقیقی خویش را نیز با اشتراک گذاری در فضای مجازی به رسمیت می‌شناسند. در نهایت بنظر می‌رسد مشارکت‌کنندگان از فضای مجازی نوعی سرخوردگی را تجربه کرده و با وجود گذران فراغت ناخواسته در آن، جهان واقعی را بر جهان مجازی ترجیح داده اند. البته که لازم به ذکر است که در فرآیند گذار از نوجوانی به جوانی، آن‌ها در پی ایجاد تعادلی بین این دو جهان هستند. تحقیق حاضر شواهدی جدید در مورد فراغت مجازی در نسل های جدید به دست می‌دهد که نیازمند شواهد بیشتر و نیز نظریه پردازی در این زمینه از سوی محققان بخصوص جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و سیاستگذاران اجتماعی می‌باشد.

با توجه به شیوع دسترسی نوجوانان به محتوای نامتعارف در فضای مجازی، نوجوانان در مواجهه با این محتوا با چالش‌های زیادی روبرو هستند که می‌تواند تأثیرات منفی بر سلامت روان و روابط اجتماعی آنان داشته باشد. پیشنهاد می‌شود که خانواده‌ها و مدارس به عنوان نهادهای کلیدی، با ایجاد فضای مناسب برای گفتگو و آموزش‌های عملی، نوجوانان را قادر سازند تا با چالش‌های موجود به طور مؤثرتری برخورد کنند. همچنین، توجه به تغییرات اجتماعی و فرهنگی در فرایند تربیت نوجوانان ضروری است تا بتوان از آسیب‌های ناشی از محتوای نامتعارف در اینترنت کاست. برای کاهش آسیب‌پذیری نوجوانان در مواجهه با محتوای جنسی در اینترنت، چندین راهکار کلیدی وجود دارد. اول، آموزش‌های جامع و مصداقی در مدارس و خانواده‌ها که نوجوانان را در مهارت‌های شناختی و اجتماعی توانمند سازد، ضرورت دارد. همچنین، نظارت متعادل بر فعالیت‌های آنلاین و تقویت ارتباطات عاطفی در خانواده می‌تواند به والدین کمک کند تا با نوجوانان درباره چالش‌های محتوای نامتعارف گفتگو کنند. حضور مشاوران در مدارس نیز به عنوان منبع حمایتی مهم است. بازنگری در محتوای درسی به نحوی که مناسب نیازهای نوجوانان باشد، و ترویج گفتگوهای آزاد درباره احساسات و تجربیات آن‌ها می‌تواند به کاهش سردرگمی و تنهایی کمک کند. در نهایت، تشکیل گروه‌های حمایتی بین نوجوانان برای تبادل تجربیات و آموختن از یکدیگر می‌تواند نقش مثبتی در فرآیند رشد آن‌ها ایفا کند.

استفاده از فضای مجازی برای سلامت زنان از پیشگیری تا درمان

دکتر مرصیه نجومی

استاد تمام دانشگاه علوم پزشکی ایران

اهمیت سلامت زنان کاملاً مشخص است. جنبه‌های مختلفی بر سلامت زنان تاثیر دارد، امروزه تاثیر گسترده فضای مجازی از پیشگیری تا درمان نشان داده شده است. برای مثال با استفاده از فضای اینترنت زنان سوالهای مربوط به سلامت زنان را میتوانند مطرح بکنند، mobile health که اپلیکیشن‌های موبایل است که در اختیار زنان قرار داده میشود که بتوانند سلامتی خود را پیگیری کنند که در مورد سلامت باروری خصوصاً اهمیت زیادی دارد. مورد بعد استفاده از گروههای مجازی توسط زنانی است که مشکل مشابهی دارند، با برداشتن موانع مسافت و انگ و استیگما به عنوان یک راه حل مناسب شناخته میشود. مورد بعد برای دریافت خدمات درمانی به خصوص بیماریهای مزمن و سلامت روان که زنان را درگیر میکنند و مصائب و مسایل چنان درگیریهایی در زنان در مقایسه با مردان بیشتر است. مورد بعدی برای مدیریت بیماری مزمن، و مدیریت استفاده از داروها و تجویز پزشکی میتوانند از ابزارهای مجازی و اپلیکیشنهای موبایل استفاده کنند.

وقتی زنان برای سوالات مربوطه به سلامتی از فضای مجازی استفاده میکنند، در گروههایی که گفتیم شرکت میکنند یا که استفاده از اپلیکیشن‌های موبایل، نکته بسیار مهم این هست که سواد استفاده از این فضا برای این زنان فراهم شود. آموزشهای مداوم وجود داشته باشد. خصوصاً خود این سایتهای معتبر بتوانند اطلاعاتی در اختیار زنان قرار بدهند تا اینها بتوانند از این اطلاعات معتبر جهت افزایش سواد سلامت مجازی استفاده کنند. استفاده کنندگان از فضای مجازی باید مراقب (Misinformation) غلط رسانی = انتشار اطلاعات غلط) باشند. استانداردهای مهمی برای جلوگیری از غلط رسانی تهیه شده که سازمانهایی که اطلاعات سلامت را در اختیار افراد قرار میدهند باید به این استانداردها پایبند باشند.

ابزارهای دیجیتال در بازتوانی و مراقبت‌های پس از درمان

دکتر هومن محمودی متخصص طب فیزیکی و توانبخشی

بکارگیری تکنولوژی دیجیتال و بویژه استفاده از تکنولوژی پزشکی از راه دور (تله مدیسین) در یک دهه گذشته نحوه خدمات رسانی سیستم سلامت را در جهان متحول کرده است. این تکنولوژی این امکان را به ما می‌دهد که با بکارگیری منابع موجود، بسیاری از خدمات پزشکی و بخصوص خدمات توانبخشی را در دورترین نقاط ارائه کنیم.

توانبخشی مهمترین بیماریهای ناتوان کننده مانند سکنه مغزی، ضربه مغزی، و بیماری ام اس به راحتی و به کمک سیستمهای توانبخشی از راه دور ممکن می باشد.

در حالی که کشورهای پیشرو خدمات پزشکی از راه دور را مورد حمایت قرار داده و بسیاری از شرکتهای بیمه گزار نیز با خدمات آنلاین مانند خدمات حضوری برخورد می کنند، در کشور ما در سطح مدیریت کلان اطلاعات چندانی از فواید متعدد آن چه از نظر سیستم سلامت و چه از نظر اقتصادی ندارند. امیدواریم که با اطلاع رسانی منظم از طریق سیستمهای دانشگاهی و بخش خصوصی هرچه زودتر به این مقوله بسیار مهم و مورد غفلت در زمینه خدمات پزشکی توجه شود.

اطلاعات نادرست سلامت در فضای مجازی

دکتر محمد هادی گلدانی
دکترای هوش مصنوعی دانشگاه امیر کبیر
عضو پژوهشگاه توسعه فناوری های پیشرفته

در دنیای دیجیتال امروز، شبکه‌های اجتماعی نقش حیاتی در شکل‌دهی به روایت‌های سلامت عمومی و تأثیرگذاری بر رفتارهای حوزه سلامت دارند. این پلتفرم‌ها نه تنها اطلاعات را منتشر می‌کنند، بلکه به ایجاد ارتباطات اجتماعی و شبکه‌های حمایتی کمک می‌کنند. اما ظهور اطلاعات نادرست و اخبار جعلی چالش‌های جدی برای سلامت عمومی به وجود آورده است که اعتماد به نهادهای بهداشتی را تضعیف می‌کند. با استفاده از الگوریتم‌های پیشرفته و تکنیک‌های یادگیری ماشین، هوش مصنوعی می‌تواند به طور مؤثری به شناسایی و کاهش گسترش اطلاعات نادرست در شبکه‌های اجتماعی بپردازد. در دوران بحران سلامت، مانند همه‌گیری کووید-19، نیاز به سیستم‌های شناسایی قوی بیش از پیش احساس می‌شود. ادغام هوش مصنوعی در استراتژی‌های سلامت عمومی، به ما کمک خواهد کرد تا اطلاعات دقیق را ترویج دهیم و تاب‌آوری جامعه را افزایش دهیم. برای مثال، وقتی یک خبر درباره واکنش منتشر می‌شود، براساس یافته‌های مدل‌های هوش مصنوعی ما می‌توانیم به موارد زیر توجه کنیم:

1. منبع خبر: آیا خبر از یک منبع معتبر مانند سازمان بهداشت جهانی است؟
2. نویسنده خبر: آیا نویسنده تخصص و تجربه کافی در حوزه بهداشت دارد؟
3. تحریف خبر: آیا خبر دارای تعصب خاصی است که می‌تواند بر درک ما تأثیر بگذارد؟
4. عنوان خبر: آیا عنوان خبر جلب توجه می‌کند به گونه‌ای که ممکن است گمراه کننده باشد؟
5. محتوا و حمایت: آیا خبر به داده‌ها و تحقیقات معتبر استناد می‌کند؟
6. نقطه نظر خبر: آیا خبر به یک جنبه خاص از موضوع تمرکز دارد و سایر جنبه‌ها را نادیده می‌گیرد؟
7. تصویر یا ویدیو: آیا تصویر یا ویدیوی همراه با خبر با واقعیت همخوانی دارد؟

Most Popular Social Media Platforms in 2024

